

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Victor Burduh,
Nicolae Craiu,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, declarat de avocatul Stănilă Andrei în numele inculpatului

Crasnuhin Igor XXXXX, născut
la XXXXX, originar și locuitor al mun. XXXXX, bd. XXXXX,
XXXXX, ap. XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale.

	<i>Termenul de examinare</i>
<i>în instanța de fond:</i>	14.01.2014 - 25.10.2017,
<i>în instanța de apel:</i>	06.03.2018 - 27.03.2019,
<i>instanța de recurs:</i>	25.02.2020 - 19.20.2020,

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 25 octombrie 2017, Crasnuhin Igor a fost achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe motiv că **acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii.**

2. Instanța de fond a constatat că, potrivit rechizitoriului Crasnuhin I., a fost învinuit de către organul de urmărire penală pentru faptul că, în cadrul controlului fiscal, efectuat de către secția control fiscal nr. 3 a Direcției Generale Control Fiscal a IFS pe mun. Chișinău, s-a constatat că întreprinderea S.R.L. "Buvenol" în perioada anilor 01.01.2007 - 31.03.2011 a acumulat datoriile aferente Bugetului Public National la capitolul TVA în mărime de 17.260.005 lei, precum și la capitolul "Impozite pe venit" în mărime de 5.067.175 lei pentru anul 2007.

Examinând materialele acumulate, s-a constatat că pentru perioada de activitate menționată, contribuabilul **nu a prezentat evidența contabilă pentru control** fiind astfel încălcate prevederile art. 8 alin. (2) lit. c) Cod fiscal, **prin neasigurarea integrității documentelor de evidență contabilă** în conformitatea cu cerințele legislației în vigoare.

În conformitate cu prevederile art.189 alin.(2) Cod fiscal, dacă în timpul controlului fiscal sumele impozitelor și taxelor care urmau să fie virate la Bugetul National nu pot fi determinate din lipsa de evidență contabilă, dacă contribuabilul sau persoana cu funcții de răspundere nu prezintă în totalitate sau în parte, documentele de evidență și/sau dările de seamă fiscale, **organul fiscal calculează impozitele și taxele prin metode și din surse indirecte.**

De asemenea, întreprinderea S.R.L. „Buvenol”, fiind persoană juridică care desfășoară activitate de întreprinzător, urmărind scopul de eschivare de la achitarea impozitului pe venit și a TVA la Bugetul Public National de la livrările efectuate **prin includerea datelor vădit denaturate în declarațiile TVA și tăinuirea obiectului impozabil** încălcând art. 101, 102 și 115 din Codul fiscal Titlul III „TVA”, nr. 1415-XIII din 17.12.1997, a diminuat TVA aferent bugetului pe perioada indicată în sumă de 17.260.005 lei și impozitul pe venit 5.067.175 lei.

Necătînd la faptul că contribuabilul a fost citat pentru a se prezenta la control cu documentele contabile, precum și necătînd la faptul suspendării operațiunilor bancare și anularea înregistrării ca plătitor a TVA, acesta nu a reacționat, n-a întreprins careva măsuri în vederea soluționării cazului. În așa mod, factorii de decizie ai întreprinderii S.R.L. „Buvenol”, anume Crasnuhin I., intenționat s-a eschivat și **a tăinuit de SF informația și documentele cu referire la proveniența** mijloacelor bănești, mărfurilor livrate, eschivându-se de la achitarea impozitelor.

Faptele descrise, denotă că acțiunile factorilor de decizie ai societății indicate, au fost îndreptate la **diminuarea obiectelor impozabile, cu includerea în documentele contabile și în dările de seamă fiscale a unor date vădit denaturate** privind operațiunile economico-financiare și **au avut drept rezultat diminuarea obligațiilor fiscale** față de Buget în proporții deosebit de mari.

În baza deciziei, privind inițierea controlului fiscal, a fost efectuat controlul fiscal verificării faptice cu ieșirea la adresa juridică declarată a întreprinderii, pentru stabilirea existenței agentului, economic la adresa dată. **În urma controlului, s-a stabilit lipsa agentului economic la adresa juridică declarată. Din considerentele date, organul fiscal a calculat impozitele și taxele prin metode și din surse indirecte.**

Astfel, acțiunile lui Crasnuhin I. au fost încadrate în baza art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca evaziuni fiscale, adică **evaziunea fiscală a întreprinderilor prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date vădit denaturate privind veniturile sau cheltuielile și prin tăinuirea obiectelor impozabil,** fapt ce a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari.

Instanța a reținut că inculpatul nu și-a recunoscut vina, explicând că cifra care este indicată de către inspectoratul fiscal, 22.000.000 lei, nu corespunde realității, ce a fost demonstrat și de către martorii acuzării. Așa cum TVA se include în factura de livrare a mărfii, dacă prețul mărfii este 1 leu, în factură la TVA pe această marfă, costul final este de un 1 leu și 20 bani. La cumpărarea mărfii, firma cumpărător care a fost în cazul dat S.R.L. ”Buvenol” automat achită TVA vânzătorului. Vânzătorii de marfa achită TVA la IFS în bugetul de stat. În așa mod firma S.R.L. ”Buvenol” la cumpărarea mărfii a achitat TVA. A făcut interpelare la sector după sediul companiei. Astfel, companiei S.R.L. ”Buvenol” i-a fost eliberat un răspuns de la IF, că datoria firmei la moment este de 4000 lei. În perioada activității companiei S.R.L. ”Buvenol” nici o pretenție referitor la TVA din partea IF, nu le-a fost prezentată. Altfel, IFS blochează toate conturile. În fiecare lună

S.R.L. "Buvenol", dădea declarații la IF, la ei o dată în trei luni se efectuau vizite de la IF care verificau depozitul, oficiul, facturile rămase, de asta se ocupau secția control TVA. A fost conducător al firmei pe perioada aproximativ 2007-2010, iar aproximativ în anul 2009-2010 a vândut firma S.R.L. "Buvenol" lui V. Jordan, fiindu-i transmise toate documentele companiei în prezența notarului.

Instanța a statuat că *lipsesc în acțiunile inculpatului semnele constitutive ale componentei de infracțiune* prevăzută de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, *acuzarea nu aprobat învinuirea* înaintată în acord cu modalitățile faptice imputate lui, *învinuirea înaintată nefiind certă, acuzaarea necombătând dubiile ce vizează cauzarea prejudiciului* față de bugetul de stat.

Ori, simpla reiterare a conținutului Notei de serviciu nu este suficientă pentru *probarea vinei lui Crasnuhin I. în comiterea infracțiunii de evaziune fiscală* în contextul în care informația parvenită de la IFS pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Buiucani, vine în dezacord cu învinuirea formulată.

Totodată, Nota de Serviciu pe care acuzaare și-a formulat învinuirea este insuficientă, or, aceasta servește ca temei de pornire a urmăririi penale în corespundere cu prevederile art. 262, 274 Cod de procedură penală, iar OUP urma a întreprinde toate măsurile necesare în vederea *probării faptului existenței infracțiunii* și determinării făptuitorului.

Așadar, învinuirea adusă inculpatului în rezultatul calificării oficiale a infracțiunii de către organul de urmărire penală, este abstractă și evazivă deoarece din descrierea faptei nu poate fi reținut nici un element care ar permite să se constate varianta agravantă a evaziunii fiscale.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Victor Furtuna a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Crasnuhin Igor să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Codul penal și în conformitate cu art. 60 Cod penal, procesul penal să fie încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Apelantul a invocat că, instanța a dat o apreciere eronată circumstanțelor de fapt stabilite în cadrul cercetării judecătorești, a omis să se expună asupra tuturor probelor acuzaării administrate în cadrul cercetării judecătorești, preferând a le omite cu vederea anume pe cele care demonstrează cu certitudine comiterea evaziunii fiscale de către Crasnuhin I.

Ca probă în acuzaare a fost administrată Nota de serviciu a IFS pe mun. Chișinău, secția control fiscal nr. 3 a DGCF cu privire la examinarea informației disponibile referitor la activitatea S.R.L. "Buvenol" nr. XXXXX din 26.07.2011 prin care a fost concluzionat că potrivit informației parvenite din diverse surse s-a estimat obligațiunea fiscală față de buget la capitolul TVA în sumă de 17.260.005 lei, inclusiv: anul 2007 - 6.762.996 lei, anul 2008 - 8.378.829 lei, anul 2009 - 2.118.180 lei și la capitolul impozitul pe venit în sumă de 5.067.175 lei pentru anul 2007.

Serviciul Fiscal de Stat neavând toată evidența contabilă a SRL „Buvenol” a întocmit nota de serviciu nr. XXXXX din 26.07.2011 privind examinarea informației disponibile referitor la activitatea SRL „Buvenol”, conform căreia a fost estimată obligațiunea fiscală față de buget la capitolul TVA în sumă de 17.260.005 lei și impozitul pe venit în sumă de 5.067.175 lei. Potrivit I notei, SRL „Buvenol” s-a eschivat de la plata la buget a impozitelor și taxelor în sumă totală de 22.327.180 lei, acțiunile Serviciului

fiscal fiind perfect legale, nota de serviciu nr. XXXXX din 26.07.2011 nefiind contestată, respectiv fiind în vigoare.

Fiind audiați în cadrul ședinței inspectorii fiscali care au întocmit nota respectivă, au relatat aceleași circumstanțe care se conțin și în notă.

Nu este clară proveniența certificatului prezentat în ședință de inculpat conform căruia la 05.07.2016, SRL „Buvenol” înregistrează obligațiuni fiscale la buget în sumă de 4157 lei și penalități în sumă de 58,41 lei, or, în situația existenței notei de serviciu nr. XXXXX din 26.07.2011, I conform căreia SRL „Buvenol” înregistrează restanțe la buget în sumă de 22 327 180 lei, recalcularea acestei sume urma a fi făcută în condițiile art. 189 alin. (2) Cod fiscal conform căruia dacă în timpul controlului fiscal sumele impozitelor și taxelor care urmau să fie vărsate la buget nu pot fi determinate din lipsă de contabilitate ori din cauza tinerii ei neconforme, dacă 1 contribuabilul (reprezentantul acestuia) sau persoana lui cu funcție de răspundere nu prezintă, în totalitate sau în parte, documentele de evidență și/sau dările de seamă fiscale, Serviciul Fiscal de Stat calculează impozitele și taxele prin metode și din surse indirecte, efectuând ulterior recalcularea lor după restabilirea evidenței, în conformitate cu legislația, sau după prezentarea documentelor respective.

Partea apărării nu a putut prezenta careva dovadă că la IF au fost prezentate actele contabile a SRL „Buvenol” pentru a fi făcut recalculul obligațiilor fiscale în condițiile art. 189 alin.(2) Cod fiscal, pentru a justifica cumva existența certificatului prin care a fost micșorată creanța întreprinderii față de Bugetul de Stat.

Jardan V., neagă că ar fi semnat actele sus-enunțate și a declarat că în perioada semnării contractului din 12.01.2010, a pierdut buletinul, perfectând altul ulterior. Fiind vizualizat extrasul din registrul de Stat al Populației pe numele Jardan V., a fost constatat că la 07.04.2011, aceasta perfectează alt buletin de identitate și fișă de însoțire, motivul perfectării fiind pierderea/furtul actului anterior.

În fața notarului putea să fie adusă altă persoană. Anume acest scenariu și explică concluziile raportului de expertiză nr. XXXXX din 03.05.2017 conform căruia semnăturile în litigiu din numele lui Jardan V. și inscripția „Jardan” din numele Jardan V., din contractul de vânzare-cumpărare a părții sociale din 12.01.2010 și actul de primire-predare a actelor, executate din numele lui Jardan V. probabil nu sunt executate de către Jardan V. dar de către o altă persoană, prin imitare.

4. Potrivit Deciziei Colegiului penal al Curții de apel Chișinău din 27 martie 2019, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Crasnuhin Igor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu liberarea de pedeapsa penală, din motivul expirării termenului de prescripție prevăzut la art. 60 Cod penal.

Din contul lui Crasnuhin I. s-a încasat la bugetul de stat 22.327.180 lei, cu titlul de prejudiciu material cauzat prin infracțiune.

Instanța de apel a constatat că Crasnuhin I., în rezultatul controlului fiscal, efectuat de către secția control fiscal nr. 3 a Direcției Generale Control Fiscal a IFS pe mun. Chișinău, s-a constatat că întreprinderea S.R.L. „Buvenol” în perioada anilor 01.01.2007 - 31.03.2011 a acumulat datoriile aferente Bugetului Public Național la capitolul TVA -în mărime de 17.260.005 lei, precum și la capitolul „Impozitul pe venit” în mărime de 5.067.175 lei pentru anul 2007. Examinând materialele acumulate, s-a constatat că pentru perioada de activitate menționată, **contribuabilul nu a prezentat evidența contabilă**

pentru control fiind astfel încălcate prevederile art. 8 alin. (2) lit. c) Cod fiscal, **prin neasigurarea integrității documentelor de evidență contabilă** în conformitatea cu cerințele legislației în vigoare.

În conformitate cu prevederile art. 189 alin.(2) Cod fiscal, dacă în timpul controlului fiscal sumele impozitelor și taxelor care urmau să fie virate la Bugetul National nu pot fi determinate din lipsa de evidență contabilă, dacă contribuabilul sau persoana cu funcții de răspundere nu prezintă, în totalitate sau în parte, documentele de evidență și/sau dările de seamă fiscale, organul fiscal **calculează impozitele și taxele prin metode și din surse indirecte**.

De asemenea, întreprinderea S.R.L. „Buvenol” fiind persoană juridică care desfășoară activitate de întreprinzător, urmărind scopul de eschivare de la achitarea impozitului pe venit și a TVA la Bugetul Public National de la livrările efectuate **prin includerea datelor vădit denaturate** în declarațiilor TVA și **tăinuirea obiectului impozabil** încălcând art.101, 102 și 115 Cod fiscal Titlul III „TVA”, nr.1415-XIII din 17.12.1997, a diminuat TVA aferent bugetului pe perioada indicată în sumă de 17.260.005 și impozitul pe venit 5.067.175.

Necătînd la faptul că contribuabilul a fost citat pentru a se prezenta la control cu documentele contabile, precum și necătînd la faptul suspendării operațiunilor bancare și anularea înregistrării ca plătitor a TVA, acesta n-a reacționat, nu a întreprins careva măsuri în vederea soluționării cazului. În așa mod, factorii de decizie ai întreprinderii S.R.L. „Buvenol”, anume Crasnuhin I. intenționat **s-a eschivat și a tăinuit de Serviciul Fiscal informația și documentele** cu referire la proveniența mijloacelor bănești, mărfurilor livrate, eschivându-se de la achitarea impozitelor.

Faptele descrise, denotă că acțiunile factorilor de decizie ai societății indicate, au fost îndreptate la **diminuarea obiectelor impozabile, cu includerea în documentele contabile și în dările de seamă fiscale a unor date vădit denaturate** privind operațiunile economico-financiare și au avut drept rezultat diminuarea obligațiunilor fiscale față de Buget în proporții deosebit de mari.

În baza deciziei privind inițierea controlului fiscal, a fost efectuat controlul verificării faptice cu ieșirea la adresa juridică declarată a întreprinderii, pentru stabilirea existenței agentului economic la adresa dată. În urma controlului, **s-a stabilit lipsa agentului economic la adresa juridică declarată**. Din considerentele date, organul fiscal **a calculat impozitele și taxele prin metode și din surse indirecte**.

Instanța de apel, a reținut că vina inculpatului este dovedită în afara dubiilor rezonabile, prin probele cercetate în cadrul ședinței de judecată și i-a încadrat acțiunile în baza art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca evaziunea fiscală, adică evaziunea fiscală a întreprinderilor **prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date vădit denaturate privind veniturile sau cheltuielile și prin tăinuirea obiectelor impozabile**, fapt ce a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari.

Totodată, procesul penal în privința lui Crasnuhin I. **urmează a fi încetat**, în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală prevăzut de art. 60 Cod penal, dat fiind că de la momentul comiterii infracțiunii au expirat 5 ani.

Procurorul a solicitat încasarea **cheltuielilor de judecată** în mărime de 22.327.180 lei din contul inculpatului.

Astfel suma de 22.327.180 lei urmează a fi recuperată din contul lui Crasnuhin I., **cu titlul de prejudiciu material** cauzat prin infracțiune.

5. Avocatul Andrei Stănilă a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței primei instanțe.

Recurentul a invocat că, instanța de apel nu a ținut cont de faptul, că SRL "Buvenol", administratorul căruia era Crasnuhin I., nu avea nicio obligație de plată a sumelor TVA sau impozit pe venit față de buget, iar suma de 22.327.180 lei a fost achitată din sumele de achitate pe procurările de marfă în perioada anilor 2007 - 2010, fapt confirmat prin Declarațiile privind TVA, Certificatul privind lipsa datoriilor, Decizia Curții Supreme de Justiție din 26.08.2010 precum și declarațiile martorilor acuzării și ale apărării,

În speță, potrivit Notei de serviciu a IFS mun. Chișinău din 26.07.2011 cât și a ordonanței de învinuire s-a menționat, că Crasnuhin I. în calitate de fondator și administrator a întreprinderii a introdus date eronate privind sumele TVA pentru perioadele fiscale 2007 - 2010, adică a introdus în mod nejustificat sumele TVA rezultate din procurările de valori materiale (sumele subliniate la pct. 5 supra), deoarece Crasnuhin I. nu s-a prezentat la citațiile organului fiscal pentru a prezenta facturile fiscale privind procurările de bunuri materiale care justifică sumele respective.

În acest sens, organul fiscal în Nota de serviciu a menționat, că suma de 22.327.180 lei, din care 17.260.005 lei (cap. 115/01 TVA) și 5.067.175 lei (cap. 111/21 „Impozit pe venit”), achitate de SRL "Buvenol" în perioada anilor 2007-2010 nu pot fi luate în considerație și nu pot fi trecute în cont conform art. 102 Cod fiscal (TVA), sau trecute la cheltuieli conform art. 24 Cod fiscal, „din motiv că cet. Crasnuhin I. nu s-a prezentat la citația organului fiscal pentru a prezenta facturile fiscale”. Totodată, la pct. 2 din nota de Serviciu s-a menționat, că la momentul în care cet. Crasnuhin I. (directorul SRL "Buvenol"), va prezenta facturile fiscale la control, sumele vor fi recalulate.

Această învinuire este total absurdă care contravine dovezilor anexate la dosar.

Pe de o parte Crasnuhin I. nu a primit nici o citație de la organul fiscal în perioada 14.09.2010 - 02.11.2010, după cum nici în dosar nu există vreo dovadă de confirmare a recepționării citațiilor la care face referire reprezentantul organului fiscal.

Pe de altă parte, majoritatea probelor din dosar demonstrează faptul, că „calculul TVA” efectuat de SRL "Buvenol" și organele sale de conducere au fost corecte, iar suma de 22.327.180 lei a fost achitată de SRL "Buvenol" din sumele de bani achitate pe procurările de marfă în perioada anilor 2007-2010, fapt demonstrat prin următoarele probe:

- factura fiscală a a SRL "Xencom" din 30.04.2008 în sumă de 200.000 lei, achitate de SRL "Buvenol", inclusiv TVA 33.333,34 lei, care au fost trecuți în cont conform art. 102 Cod fiscal și care a fost exclusă de organul fiscal, (f.d. 98, vol. I). Potrivii art. 102 Cod fiscal, sumele TVA achitate firmelor SRL "Sveatoslav Bondarev" și SRL "Xencom", au fost deduse din sumele TVA realizate din livrările de bunuri materiale;

- contractul de vânzare-cumpărare a părții sociale din 12.01.2010, care demonstrează faptul că cet. Crasnuhin I. a vândut în favoarea cet. Jardan V. - 100% din capitalul social al SRL "Buvenol" (f.d. 124, vol. I);

- actul de primire-predare încheiat între cet. Crasnuhin I. și cet. Jardan V. care demonstrează faptul că ultima a primit la data procurării - actele contabile, ștampila și toate documentele de strictă evidență pe perioada de activitate până la 31.12.2009;

- declarațiile notarului Criucova S. în calitate de martor în ședința de judecată, care confirmă în mod direct, faptul semnării contractului de vânzare-cumpărare de către

Jardan V. A menționat, că nu putea fi o altă persoană decât Jordan V., deoarece a verificat strict imaginea foto din buletinul ei de identitate așa cum procedează în fiecare caz în parte;

- raportul de expertiză grafologică repetată prezentat în cadrul judecării cauzei, prin care s-a menționat că semnătura din rubrica cumpărător Jordan V. ”probabil nu a fost executată de Jordan Valentina”;

- decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2re-336/10 din 26.08.2010 din care rezultă că pe perioada anilor 2007 - până la 30.11.2008, firma SRL ”Buvenol” a fost verificată sub aspectul calculării TVA la buget. Actul de control și decizia asupra cazului de încălcare fiscală din 05.02.2009 prin care s-a stabilit incorectitudinea trecerii în cont a TVA, a fost anulată prin decizia Curții de Apel Economice din 21.06.2010, menținută prin decizia instanței supreme. Instanța supremă a menționat, că SRL ”Buvenol” a efectuat procurări de bunuri materiale de la SRL ”Atali Corn”, în rezultatul căror tranzacții s-a achitat prețul care a inclus și TVA, și în conformitate cu art. 102 Cod fiscal a avut dreptul de a trece în cont. De menționat, că 12 facturi fiscale care sunt vizate în învinuirea din prezenta cauză penală (a se vedea Nota de serviciu a organului fiscal (f.d. 52, vol. I) - XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX - au fost verificate în primul control fiscal (pentru perioada anului 2007-30.11.2008), fapt confirmat prin prezenta decizie a Curții Supreme de Justiție, fapt absolut ilegal și inadmisibil potrivit legislației în vigoare.

Prin urmare, motivele instanței de apel prin care l-a recunoscut vinovat pe Crasnuhin I. de diminuarea sumelor TVA și a impozitului pe venit - sunt expuse neclar, fiind contrazise de dovezile existente la dosar (art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP) - în condițiile în care s-a constatat incontestabil faptul că suma de 22.327.180 lei, din care 17.260,005 lei (cap. 115/01 TVA) și 5.067.175 lei (cap. 111/21 „Impozit pe venit”), au fost achitate de SRL ”Buvenol” în perioada anilor 2007-2010.

Instanța de apel a schimbat soluția adoptată în prezenta cauză din „achitare”, în „condamnare”, fără a cerceta nemijlocit probele pe dosar, și fără a interoga martorii acuzării.

Instanța de apel nu a luat în considerație „deducerea cheltuielilor din venituri” și „trecerea în cont a sumelor TVA achitate la procurări de marfă din sumele TVA încasate la livrări de marfă” - reprezintă niște drepturi strict reglementate de legislația fiscală, la calcularea sumelor TVA și a impozitului pe venit, conform art. 24 și art. 101, 102 Cod fiscal.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond

și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În corespundere cu art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. În conformitate cu art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării, nefiind admisă introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) a constatat în descriptiv mai multe motive de achitare, care se contrazic reciproc și produc efecte juridice diferite, cum ar fi că: **„lipsesc în acțiunile inculpatului semnele constitutive ale componentei de infracțiune prevăzută de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, acuzarea nu aprobat învinuirea înaintată în acord cu modalitățile faptice imputate lui, învinuirea înaintată nefiind certă, acuzarea necombătând dubiile ce vizează cauzarea prejudiciului față de bugetul de stat..., simpla reiterare a conținutului Notei de serviciu nu este suficientă pentru probarea vinei lui Crasnuhin I. în comiterea infracțiunii de evaziune fiscală..., OUP urma a întreprinde toate măsurile necesare în vederea probării faptului existenței infracțiunii și determinării făptuitorului”**.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpatul este achitat din motiv că: **„acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii”**;

b) doar a trecut în revistă dovezile administrate, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, cât și în raport cu circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care

a respins versiunile și probele acuzării, inclusiv cele invocate în apelul declarat (*pct. 3. din decizie*).

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Conform potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Conform art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, întemeiat casând sentința și rejudecând cauza potrivit regulilor generale, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) în fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, sunt indicate mai multe metode de invaziune fiscală care, aparent, se exclud reciproc: *„neprezentarea evidenței contabilă pentru control..., neasigurarea integrității documentelor de evidență contabilă..., includerea datelor vădit denaturate în declarațiile TVA..., tănuirea obiectului impozabil..., s-a eschivat și a tănuit de Serviciul Fiscal informația și documentele..., diminuarea obiectelor impozabile, cu includerea în documentele contabile și în dările*

de seamă fiscale a unor date vădit denaturate... includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date vădit denaturate..., tănuirea obiectelor..., lipsa agentului economic la adresa juridică declarată...”, nefiind clar în raport cu care din aceste temeuri: „organul fiscal calculează impozitele și taxele prin metode și din surse indirecte”;

b) a depășit limitele învinuirii formulate ori, fără careva constatări în fapt, a încadrat acțiunile inculpatului pe art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal și conform calificativului: „*prin includerea în documentele financiare a unor date vădit denaturate*” – element constitutiv neimputat ultimului în rechizitoriu;

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neconsemnate în conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel, cum ar fi: declarațiile inculpatului date în ședința de judecată a instanței de fond (*f.d. 179, vol. I*), declarațiile martorului Criucova S. din ședința de judecată a instanței de fond (*f.d. 124, vol. I*), declarațiile martorului Jordan V., contractul de vânzare-cumpărare din 12.01.2010, actul de primire-predare încheiat între Crasnuhin I. și Jordan V. din 12.01.2010, raportul de expertiză nr. 255 din 03.05.2017, extrasul din Registrul de stat al populației pe numele Jordan V.;

d) nu a apreciat fiecare probă administrată pe caz separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării, inclusiv cele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*).

Mai mult, potrivit procesului-verbal al ședinței instanței de apel, a respins absolut fără nicio argumentare demersul apărării privind audierea martorului Jordan Valentina în instanța de apel (*f.d. 18*);

e) nu au asigurat respectarea procedurilor prescrise în art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, în aspectul că, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului;

d) a statuat în descriptiv neclar și confuz că: „*procesul penal urmează a fi încetat, în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală prevăzut de art. 60 Cod penal..., procurorul a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 22.327.180 lei din contul inculpatului..., astfel suma de 22.327.180 lei urmează a fi recuperată din contul lui Crasnuhin I., cu titlul de prejudiciu material cauzat prin infracțiune*”.

Totodată în dispozitiv s-a contrazis, indicând că: „*Se recunoaște vinovat Crasnuhin Igor în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu liberarea de pedeapsa penală, din motivul expirării termenului de prescripție prevăzut la art. 60 Cod penal. Se încasează din contul lui Crasnuhin I. la bugetul de stat 22.327.180 lei, cu titlul de prejudiciu material cauzat prin infracțiune*”.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor declarate, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

admite recursul ordinar declarat de avocatul Stănilă Andrei, casează total decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, în privința inculpatului Crasnuhin Igor XXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 26 iunie 2020.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun
Victor Burduh
Nicolae Craiu